

Basni.

Spisal *Borisov.*

Konj in vol.

onja, ki je bil precej len, je gospodar časih malo ošvrkal. Nekoč mu jih je zopet par prisolil, ker se je pod klancem uprl, dasiravno je bil voz tako lahak, da bi ga peljalo po klancu tudi žrebe.

Ko prižene gospodar konja v hlev in odide v hišo, reče konj volu: „Ne bo mi tako oblastno zapovedoval ta gospodar! Toliko mu že naredim, da si zaslužim to borno hrano. Nagajal mu bom toliko časa, da me proda. Gotovo se mi bo drugod godilo boljše!“

Vol: „Poizkusi! Ampak poizkušnje se navadno slabo obnesejo, če niso dobro premišljene. Tudi jaz sem imel že enega gospodarja, ki je bil pa mnogo slabši od sedanjega.“

Konj: „Jaz se mu pa ne bom več pokoril! Delal bom škodo, kjerkoli bom mogel.“

Nato začne trmoglava žival grizti jasli. Vol mu reče, da je to nespa-
metno, ker si s tem nakoplje še večje sovraštvo gospodarjevo.

Kmalu pride gospodar v hlev. Konj hitro neha grizti jasli, boječ se gospodarjeve roke. Nekoč pa je gospodar opazil konjevo početje in ga kmalu zatem prodal.

Črez malo časa nato se snideta konj in vol v gozdu. „Kako je, kako?“ vpraša vol.

Konj se bridko nasmeje in reče: „Nikar ne izprašuj, nekdanji moj tovariš! Poglej samo mojo kožo!“

Vol je videl na koži polno brazgotin, ki so nastale najbrž zaradi udarcev.

Od tistega časa pa je bil vol še bolj pameten in priden, boječ se, da bi ne prišel v druge roke — z dežja pod kap.

Krava in vol.

Krava: „Kako je žalostno to življenje! Dannadan nove skrbi in težave!“

Vol: „Kaj je tebi hudega? Tu v hlevu stojiš in počivaš, da te že od ležanja bole kosti. Največ truda imaš takrat, ko se izteguješ do jasli, pa si še za ta trud poplačana z dobro krmo. A poglej nas! Tako težke vozove vlačimo, da bi se kmalu pretrgali. Domov pridemo izmučeni, da se nam ne ljubi niti jesti, četudi smo lačni.“

Krava: „Vem, da ni ravno prijetno vleči težkega voza, vendar to ne trpi vedno. Pripelješ dvakrat, trikrat, pa je vse doma in zopet lahko počivaš. Kaj bi pa bilo, če bi še voli vedno ležali? Saj ste že tako debeli, da bi vas kmalu maščoba zalila.“

Vol: „Debeli pa, debeli! Kot kovaški meh, kadar ga kdo pritisne! Saj moram biti debel, ker se že napenjam pri delu, kar pomnim. Zraven tega pa dobim še kako gorko po hrbtu, da jo čutim vse dni.“

Krava: „Kaj to, če boli hrbet! Ampak kadar boli srce — to je šele prava bolečina! In teh vi ne poznate!“

Vol: „Oho, oho! To je seveda kaj drugega, a takih bridkosti tudi ti nimaš, da bi te bolelo srce.“

Krava: „Le poslušaj in kmalu boš videl in če imaš kaj srca, tudi čutil z menoj. Tvoje srce je seveda bolj trdo kot moje, zato se še zmeniš ne za mojo bolest, ki me je zadela ravno danes. Poglej malo okrog!...“

Vol: „Kje pa je sivček? Ali misliš nanj?“

Krava: „Nanj, nanj! Mu-u! Poglej, to je žalost! Tako priden otrok je bil, a sedaj ga ni. Vzeli so mi ga in prodali. Ko si bil ti zunaj, je prišel debel, neusmiljen mož, ki mu pravijo mesar, ga je zvezal in odpeljal. Nič ni pomagal moj jok. Otrok se je vil in hotel nazaj k materi, a trda roka ga je s silo odtrgala od mene.“

Vol: „Nič se ne žalosti. Saj dobiš zopet drugega!“

Krava: „Kaj mi to pomaga! Tega pa le ne bo več in ravno tega bi imela najrajša. Tako lep in ubogljiv je bil! Če sem mu rekla, naj zaspi, je zaspal. Kadar je bil lačen, je vselej lepo prosil, naj mu dam mleka. Nikdar ga ne pozabim in žalovala bom za njim do smrti.“

Vol: „Tudi meni se je zdel prijazen, ker mi je vedno rekel striček in me lepo obližnil, kadar je prišel do mene. Ne privoščil bi mu trpljenja, kakršno je prisojeno meni.“

Krava: „To me tolaži, da vsaj malo čutiš z menoj. Molčimo torej in — trpimo!“

Jezna petelinčka in njiju boj.

Mlada petelinčka, po imenih Kavs in Robavs, se kar nista mogla videti. Še ko sta hodila za materjo, sta se časih sprla in skočila bi drug v drugega, da ju ni mati razgnala narazen z ostro besedo.

Ko sta malo dorasla in nista bila več pod materinim nadzorstvom, je postalo sovraštvo še večje; to pa zlasti zaradi tega, ker sta hotela biti povsod oba gospodarja, bodisi pri putah, pri jedi, na dvorišču ali pa na gnojišču. Kakor pa enega ljudstva ne moreta vladati dva kralja, tako tudi Kavs in Robavs nista mogla svojih podložnikov. Ker ni bilo konca prepirov in nemirov, si napovesta boj.

Zgodaj v jutru se zbere vsa družina na dvorišču. Kavs zbere svoje somišljenike in somišljenice okrog sebe in jim naroči, naj zaženo grozen krik, kadar se bosta začela bojevati, da se morda Robavs prestraši in zbeži. Tudi Robavs je zbral svojo četo, a naročil ji ni ničesar. Bojevala sta se samo Kavs in Robavs, vsa druga drobnjad pa je stala zadaj za njima ter imela nalogo, da prepreči morebitno nesrečo.

Boj se prične. Kavs skoči nad Robavs, toda zadnji poskoči še višje, da je vščipnil svojega nasprotnika v rožo. Zaletavala sta se drug v drugega, a nobeden ni mogel premagati. Tedaj pa zažene Kavsova družina grozen krik, da bi bil kmalu Robavs od strahu zbežal. Isto store Robavsovi zavezniki. Nastalo je kokodajskanje, da se je slišalo v sosednjo vas.

Tedaj pa prihiti iz kuhinje gospodinja, ki je ravno vstala in bi bila rada še pri ognjišču malo zadremala. Ko vidi mlada petelinčka, pograbi poleno in ga vrže med nju. Poleno je Kavsa tako nesrečno zadelo, da se je opotekal po dvorišču in si želel smrti. Gospodinja ga je vjela in ko je videla, kako je ranjen, je vzela nož in — bilo je po njem.

Robavs je bil tega vesel. Mislil je, da se je iznebil najhujšega sovražnika.

Gospodinji je bilo jako žal, ker je zagnala poleno v petelina in ga morala potem zaklati. Bil je namreč to tako lep par, oba sta si bila podobna kot vinarja, kakršnega gospodinja še ni imela. Zato je tudi oba ohranila doma. Ker je bil pa sedaj Robavs sam, brez para, in je bilo še nekaj lepih, mladih petelinčkov, vzame nekega jutra gospodinja še Robavs pod nož.

Tako kratko je bilo vladanje Robavsovo.

